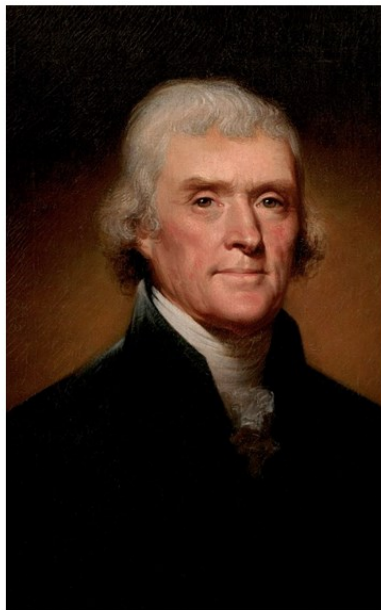

REWOLUCJA AMERYKAŃSKA

streszczenie

George Washington

Thomas Jefferson

Benjamin Franklin

George Washington - Gilbert Stuart, Public domain, via Wikimedia Commons

Thomas Jefferson - Rembrandt Peale, Public domain, via Wikimedia Commons

Benjamin Franklin - Joseph-Siffred Duplessis, Public domain, via Wikimedia Commons

“ojcowie” Rewolucji Amerykańskiej

Około 250 lat temu nie istniały Stany Zjednoczone, lecz 13 kolonii położonych wzdłuż wybrzeża (kysten) wschodniego Ameryki. Kolonie te należały do Wielkiej Brytanii.

W latach 1760-tych Wielka Brytania podbiła (erobret) tereny Kanady, która to należała do Francji. Brytyjczycy wygrali wojnę i odebrali królowi francuskiemu Kanadę. Jednakże wojna kosztowała dużo pieniędzy i władze brytyjskie uznały, że mieszkańcy kolonii też powinni zapłacić, na co koloniści się nie zgodzili. Brytyjczycy ugięli się i znieśli większość opłat (avgifter), lecz zostawili podatek (skatt) na herbatę. To rozzłościło kolonistów, którzy nie mieli reprezentantów w parlamencie brytyjskim, choć płacili podatki na Wielką Brytanię. W 1773 grupa mężczyzn wkradła się na 3 statki brytyjskie, które stały w porcie (havn) w Bostonie, po czym wyrzucili ładunek herbaty za burtę. To wydarzenie nazwano "Herbatka Bostońska". Wściekli brytyjczycy zablokowali (sperret) wtedy port. Mieszkańcy kolonii amerykańskich mieli coraz większe poczucie odrębności i chcieli wyzwolić się spod rządów Wielkiej Brytanii. W 1776 koloniści spotkali się na kongresie w Filadelfii i ustanowili

deklarację niepodległości (uavhengighetserklæring). Ten słynny akt głosił między innymi, że wszyscy ludzie rodzą się równi i mają takie same prawa.

Wtedy wybuchła wojna między Wielką Brytanią i Amerykanami. Początkowo Amerykanie przegrywali, lecz Francuzi wsparli ich pieniędzmi, dali broń (våpen), statki wojenne i żołnierzy (soldater). W końcu Brytyjczycy poddali się i w 1783 uznali niepodległość USA. George Washington, który dowodził wojskami w walkach przeciw Wielkiej Brytanii, został pierwszym prezydentem USA.

Pytania:

1. Do jakiego kraju należało 13 kolonii amerykańskich położonych wzdłuż wybrzeża wschodniego?

2. Jakie były najważniejsze założenia deklaracji niepodległości?

3. Jak zakończyła się wojna między Wielką Brytanią i Amerykanami?

4. Jak nazywał się pierwszy prezydent USA?

Pierwsza flaga USA. 13 gwiazdek oznacza 13 pierwszych stanów, z których składało się USA.

Betsy Ross flag - DevinCook / laget av jacobolus med Adobe Illustrator, offentliggjort i public domain., Public domain, via Wikimedia Commons

Połącz wyrazy:

UAVHENGIGHETSERKLÆRING

żołnierz

SOLDAT

port

VÅPEN

podatek

KYST

deklaracja niepodległości

SPERRE

broń

HAVN

opłata

SKATT

podbić

AVGIFT

wybrzeże

EROBRE

zablokować

Literatura:

Underveis 8. Historie, samfunnsfag for ungdomstrinnet, Harald Skjønberg. Gyldendal Norsk Forlag AS 2006

NORSK	POLSK
ADEL	SZLACHTA
ADELSMANN	SZLACHCIC
ATLANTERHAVET	OCEAN ATLANTYCKI
AVGIFT	OPŁATA
BEFOLKNING	LUDNOŚĆ
BESTEMME	DECYDOWAĆ
BORGER	OBYWATEL
BOSETTE SEG	OSIEDLIĆ SIĘ
DELSTAT	STAN
DRØM	SEN
ERKLÆRING	DEKLARACJA, OŚWIADCZENIE
ETTERKOMMER	POTOMEK
FRANKRIKE	FRANCJA
FORDEL	ZAŁĘTA
FRED	POKÓJ
FRIGJØRING	WYZWOLENIE
FØLGE	NASTĘPSTWO
GEVÆR	KARABIN
GRENSE	GRANICA
GRUNN	POWÓD
GRUNNLOV	KONSTYTUCJA
HAVN	PORT
HELT	BOHATER
HENDELSE	ZDARZENIE
HOVEDSTAD	STOLICA
HÆR	ARMIA
INDIANER	INDIANIN
JUBLE	RADOWAĆ SIĘ
KAMP	WALKA
KNUSE	ZNISZCZYĆ, ZMIAŹDZYĆ
KOLONI	KOLONIA
KRANGEL	KŁÓTNIA
KRANGLE	KŁÓCIĆ SIĘ
KRIG	WOJNA
KRIGSSKIP	STATEK WOJENNY
KYST	WYBRZEŻE
LEDER	PRZYWÓDCA
LEGGJE UNDER SEG	PODPORZĄDKOWAĆ SOBIE
LÆR	SKÓRA
MAKT	WŁADZA
MEKTIG	POTĘŻNY
MISNØYE	NIEZADOWOLENIE
MOTSTAND	SPRZECIW, OPÓR
MYNDIGHETER	WŁADZE

NASJON	NARÓD
NASJONALFORSAMLING	ZGROMADZENIE NARODOWE
NEKTE	ZAPRZECZYĆ, ODMÓWIĆ
NORD	PÓŁNOC
OMRÅDE	OBSZAR
OPPRØR	BUNT
OPPRØRER	BUNTOWNIK
PÅLEGGE SKATTER	NAKŁADAĆ PODATKI
RASENDE	WŚCIEKŁY
RETTIGHETER	PRAWA
REVOLUSJON	REWOLUCJA
RÅDHUS	RATUSZ
SAMFUNN	SPOŁECZEŃSTWO
SEIRE	ZWYCIĘŻYĆ
SKATT	PODATEK
SKATTELEGGE	OPODATKOWAĆ
SLAG	WALKA
SLAVE	NIEWOLNIK
SLAVERI	NIEWOLNICTWO
SMUGLE	PRZEMYCAĆ
SOLDAT	ŻOŁNIERZ
STAT	PAŃSTWO; STAN
STEMMERETT	PRAWO GŁOSU
STRAFFE	UKARAĆ
STORBRITANNIA	WIELKA BRYTANIA
STRID	SPÓR
STYRE	RZĄDZIĆ
STØTTE	WSPIERAĆ
SØR	POŁUDNIE
TE	HERBATA
TROPPER	ODDZIAŁY
TRUE	GROZIĆ
TVINGE	ZMUSIĆ
UAVHENGIG	NIEPODLEGŁY
UAVHENGIGHETSERKLÆRING	DEKLARACJA NIEPODLEGŁOŚCI
UTKLEDD	PRZEBRANY
UTVANDRE	WYEMIGROWAĆ
VARE	TOWAR
VELGE	WYBIERAĆ
VEST	ZACHÓD
VITENSKAPSMANN	NAUKOWIEC
ØST	WSCHÓD
ØVERSTKOMMANDERENDE	NACZELNY DOWÓDCA SIŁ ZBROJNYCH
ÆRE	CZEŚĆ, HONOR